

Mo fhreagrachtaí dlíthiúla mar úinéir madraí

An tAcht um Shláinte agus Leas Ainmhithe, 2013

🐾 Ní mór duit **cúram cuí** a chur ar fáil don mhadra.

Na Rialacháin maidir le Micrishlis a chur i Madraí, 2015

🐾 Cinntigh go bhfuil **micrishlis** i do mhadra agus í **cláraithe** ar bhunachar sonraí faofa.

🐾 Bíodh **Deimhniú Clárúcháin** bailí agat ón oibreoir bunachar sonraí.

🐾 Cinntigh go gcoinníonn tú **sonraí an úinéara agus an mhadra cothrom le dáta** ar an mbunachar sonraí.

An tAcht um Rialú Madraí, 1986

🐾 **Ceadúnas madraí** bliantúil nó ceadúnas madraí saoil.

🐾 Cuir **coiléar** ar do mhadra nó cuir do mhadra **faoi úim** agus do **shonraí teagmhála** ceangailte leis seo.

🐾 Coinnigh do mhadra faoi **smacht éifeachtach** nuair a bhíonn tú in áiteanna poiblí.

Na Rialacháin um Rialú Madraí, 1998

🐾 Tá feidhm ag **rialuithe breise** maidir leis na pórtha agus an cineál madra seo a leanas (nó cineálacha nó crosphórtha de na pórtha sin nó den chineál madraí sin), ar a dtugtar 'pórtha liostaithe' nó 'pórtha srianta'

Tarbh-bhrocaire Meiriceánach	Tósa Seapánach
Tarbh-mhaistín	Dronnach Róidéiseach
Doberman Pinscher	Rótvaidhléir
Tarbh-bhrocaire Sasanach	Tarbh-bhrocaire Staffordshire
Alsáiseach	Madra de chineál ar a dtugtar lallmhadra
Aicíte Sheapánach	

🐾 In áit phoiblí, ní mór do béalóg **a bheith air na madraí seo agus a iad coinnithe ar shlabhra nó iall láidir (ar fhad 2 mhéadar ar a mhéad)** ag duine **os cionn 16 bliana d'aois atá in ann an madra a rialú**.

An tAcht um Thruailliú ó Bhruscar, 1997

🐾 Píoc suas agus cuir cac madra sa bhosca bruscair nuair in áiteanna poiblí.

🐾 Ní bhaineann an ceanglas seo le madraí treorach.

🐾 Cuimhnigh: **Cuir i mála agus cuir sa bhosca bruscair é!**

Má choinníonn tú madra, CAITHFIDH TÚ na ceanglais seo a leanas a chomhlíonadh!

Seicliosta d'úinéireacht peataí freagracht

NÍ MÓR DO MO MHADRA:

- Ní mór an méid seo a leanas a bheith i mo mhadra: Micrishlis a gclárú a choinneáil cothrom le dáta ar bhunachar sonraí formheasta.
- Deimhniú clárúcháin ón mbunachar sonraí an micrishlis.
- Ceadúnas madraí bailí eisithe ag An Post.
- Coiléar nó úim agus mo shonraí teagmhála ceangailte leis seo.
- Faoi mo rialú éifeachtúil in áiteanna poiblí uirbeacha agus tuaithe araon.
- Rochtain ar uisce glan, bia cuí agus foscadh oiriúnach do riachtanais mo mhadra.
- Coinnithe ar bhealach a chosnaíonn sláinte agus leas mo mhadra.
- Coinnithe ar bhealach nach gcuireann sláinte nó leas ainmhí eile i mbaol.
- Coinnithe ar bhealach a chosnaíonn sláinte agus leas daoine.

Cé leis a rachaidh mé i dteagmháil má bhíonn amhras orm faoi chruálacht ainmhithe?

Ba cheart cásanna amhrasta de chruálacht madraí nó d'ábhair inní maidir le leas ainmhithe a thuairisciú do na daoine seo a leanas:

- DSPCA: cruelty@dspca.ie Uimhir teagmhála: **01 4994700**
- ISPCA: helpline@ispc.ie Uimhir teagmhála: **0818 515515**
- Líne Chabhrach Náisiúnta na Roinne Talmhaíochta, Bia agus Mara: animalwelfare@agriculture.gov.ie
Uimhir teagmhála: **01 607 2379**

Rialtas na hÉireann
Government of Ireland

Úinéireacht Fhreagrach Madraí

[gov.ie/ResponsibleDogOwnership](https://www.gov.ie/ResponsibleDogOwnership)

Chomh maith le peata madraí ag feabhsú saol a n-úinéirí, éilíonn úinéireacht madraí tiomantas agus freagrachtaí úinéir.

Tá an treoir seo curtha le chéile ag an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara (RTBM), An Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail (RFTP) agus Údarás Áitiúla maidir le húinéireacht fhreagrach madraí in Éirinn.

An bhfuil madra oiriúnach dom?

Is tiomantas ar feadh an tsaol é úinearacht madra, le roinnt madraí ag baint amach 20 bliain d'aois.

Má tá tú ag smaoiniamh ar mhadra a fháil mar pheata, smaoinigh ar dtús an bhfuil do theach agus do stíl mhaireachtála teaghlaigh oiriúnach chun madra a choinneáil ar feadh a shaoil. Tá trí phríomhcheist le ceist a chur ort féin:

An bhfuil mo bhaile oiriúnach le haghaidh madra?

- Ar dtús cinntigh an bhfuil do dhálaí maireachtála oiriúnach do mhadra.
- Má tá cónaí ort i gcóiríocht ar cíos, ní mór duit cead tiarna talún a lorg.
- Ní cheadaíonn roinnt údarás áitiúil do thionóntaí madraí de phórtha áirithe a choinneáil mar atá liostaithe faoi na Rialacháin um Rialú Madraí.

An bhfuil mo stíl mhaireachtála, agus stíl mhaireachtála mo theaghlach, oiriúnach chun aire a thabhairt do mhadra?

- An bhfuil gach ball teaghlaigh i gcomhaontú le madra a bheith acu?
- Cén cineál madra a oireann do stíl mhaireachtála?
- An bhfuil am agat gach lá chun aire a thabhairt, idirghníomhú leis agus aclaíocht a thabhairt don mhadra?
- An mbeidh tionchar ag gealltanais, amhail leanbh nó post nua, ar do chúram do mhadra?
- Cé a thabharfaidh aire don mhadra nuair a bheidh tú ar shiúl ón mbaile?

An bhfuil na hacmhainní airgeadais agam chun costais a chlúdach?

- Chomh maith le costais tí, mar shampla bia madraí, leapachas agus gabháilais, b'fhéidir go mbeidh ort buiséadú a dhéanamh le haghaidh ceadúnas madraí, micrishlis a chur i madraí, cúram tréidliachta, vacsainiú, an madra a neodrú, grúmaeireacht, ranganna oiliúna madraí agus táillí cúram madraí.

Conas a bheith i d'úinéir madra freagrach

Foinsíú freagrach

- Smaoinigh ar fhoscadh madraí nó carthanas leasa ainmhithe a ghlacadh ó údarás áitiúil.
- Smaoinigh ar fhoscadh madraí nó carthanas leasa ainmhithe a ghlacadh ó údarás áitiúil.
- Ná aontú riamh madra a bhailiú gan an madra a fheiceáil ina thimpeallacht bhaile.
- Tá liostaí feithimh ag póraitheoirí creidiúnacha mar sin, bí réidh le fanacht, le do thoil.
- Má aimsíonn tú do mhadra ó Bhunaíocht Pórúcháin Madraí seiceáil go bhfuil an t-áitreabh cláraithe leis an gComhairle Cathrach/Contae áitiúil.
- Beidh deimhniú clárúcháin ag Bunaíocht Pórúcháin Madraí cláraithe ar taispeáint san áitreabh.

Micrishlis a chur i madraí

- In Éirinn, má dhéanann tú madra a choinneáil, a dhíol, a cheannach nó a athbhaile, ní mór do micrishlis a bheith i do mhadra agus i cláraithe ar bhunachar sonraí atá ceadaithe ag an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara.
- Má théann do mhadra ar iarraidh, tá seans níos mó ann go dtiocfaidh tú féin agus do madra ar ais le chéile má tá micrishlis i do mhadra.
- Téigh i dteagmháil le do thréidliacha chun eolas a fháil ar mhicrishliseanna.

Ceadúnas Madraí agus Aitheantas

- Má tá madra agat, caithfidh ceadúnas madraí a bheith agat.
- Is féidir ceadúnas madraí a cheannach ar líne ag www.licences.ie nó i d'Oifig Phoist áitiúil.
- Is é an táille reatha ar cheadúnas madra aonair, bailí ar feadh bliana, ná €20; is é an táille ar cheadúnas saoil ná €140.
- Caithfidh do mhadra coiléar nó úim a chaitheamh agus do shonraí teagmhála faoi iamh.
- Smaoinigh ar d'uimhir theileafóin a chur ar chlib aitheantais do mhadra.

Is féidir leat ceadúnas madraí a cheannach ag d'Oifig Phoist áitiúil <https://www.anpost.com/Store-Locator>

Cúram Bunúsach

- Uisce glan, bia cuí agus dídean** a chur ar fáil a oireann do riachtanais do mhadra.
- Tabhair aclaíocht** don mhadra go laethúil (braitheann riachtanais a fheidhmiú ar phór madra).
- Déan grúmaeireacht** ar do mhadra go rialta chun a chóta agus craiceann a choinneáil sláintiúil.
- Bí ag spraoi** le do mhadra chun a choinneáil a spreagtha.
- Sóisialú** do mhadraí go rialta le madraí eile.
- Traenáil** do mhadra chun orduithe bunúsacha a thuiscint.

Cúram Tréidliachta

- Téigh i gcomhairle le do thréidliacha chun comhairle ghairmiúil a fháil maidir le cúram tréidliachta, lena n-áirítear vacsainí, neutering, flea agus cóireáil péisteanna agus seiceálacha sláinte.

Rialú Madraí

- Ós rud é gur ceanglas dlíthiúil é madraí a choinneáil faoi 'rialú éifeachtach', moltar do mhadra a choinneáil ar éill nuair atá tú i spásanna poiblí.
- Bí cinnte nach gcuireann do mhadra isteach ar dhaoine eile, agus tabhair meas ar rialacha maidir leis áiteanna a bhfuil fáilte roimh mhadraí.
- D'fhéadfadh rialacha breise a bheith i bhfeidhm in áiteanna áirithe. Mar shampla, is minic a iarrann feirmeoirí nach dtugtar madraí isteach ar a dtailte, go háirithe nuair a bhíonn caoirigh nó beostoc eile i láthair. Féadfaidh fodhlíthe áitiúla a bheith i bhfeidhm freisin ar thránna nó i bpáirceanna poiblí.

